

ΕΥΧΗ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

**Απομαγνητοφωνημένη ομιλία μακαριστού αρχιμανδρίτου Αθανασίου Μυτιληναίου
με θέμα: «ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΡΧΙΑΣ»**

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης κατά τους Γ΄ Χαιρετισμούς, στις 8-4-1983]

Ένας ακόμη, αγαπητοί μου, αγώνας, πνευματικός για μας, όπως μας σημειώνει ο όσιος Εφραίμ ο Σύρος, είναι η φιλαρχία. Πρέπει να νικήσουμε την φιλαρχίαν. *«Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας, φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας, μή μοι δῶς»*. Πραγματικά, η φιλαρχία είναι ένας μεγάλος αγών που πρέπει να καταβάλουμε να την νικήσουμε.

Τι είναι, όμως, η φιλαρχία; Είναι η αγάπη με κάθε θεμιτό και αθέμιτο μέσο, κατάληψη της αρχής. Να είμαι εγώ ψηλά. Να άρχω εγώ, όχι εσύ, εγώ. Σε μία ομάδα ανθρώπων, οποιασδήποτε μορφής και φύσεως. Να άρχω εγώ, όχι εσύ. Αυτό είναι η φιλαρχία. Και όπως αντιλαμβάνεσθε, χρειάζεται η φιλαρχία ομάδα για να αναδειχθεί. Και συνεπώς, είναι μία κοινωνική πληγή, η οποία πραγματικά συναντάται παντού. Και στο έθνος μας, και εις την εκκλησίαν μας, και εις την δουλειά μας και εις το σπίτι μας το ίδιο.

Δεν μπορεί ένας άνθρωπος, ο οποίος είναι φίλαρχος, να είναι πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθεί η πνευματική ζωή. Γι' αυτό λοιπόν όπως σας είπα, και όπως μας σημειώνει ο όσιος Εφραίμ, **πρέπει να υπερνικήσουμε αυτό το πάθος.**

Ας δούμε, αγαπητοί μου, μέσα σ' αυτό το ίδιο το έθνος μας, πώς ακριβώς επικρατεί αυτή η φιλαρχία. Αν κοιτάξουμε την ιστορία μας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, είναι μία, όπως λέμε ειδικότερα εμείς οι Έλληνες, ελληνικόν αμάρτημα. Βέβαια εγώ θα έλεγα ανθρώπινο αμάρτημα. Αλλά φαίνεται ότι εμείς οι Έλληνες ιδιαιτέρως έχουμε το αμάρτημα αυτό της φιλαρχίας. Θέλουμε όλοι να αρχηγεύουμε. Και επειδή όλοι θέλουμε να αρχηγεύουμε, φατριαζόμεθα. Και ο ένας πολεμά τον άλλον, ακριβώς για να καταλάβει την αρχήν. Και, πολεμώντες ο ένας τον άλλον, στο τέλος έχουμε το εξής φαινόμενο: Πολλές μάχες χάσαμε και πολλές νίκες δεν αξιοποιήσαμε. Κι έτσι, ενώ είμεθα ένας αξιόλογος λαός, ένας έξυπνος λαός, αυτή η φιλαρχία σαν σαράκι τρώγει τα σωθικά μας και δεν μπορούμε να αναπτυχθούμε σε όλους τους τομείς του κοινωνικού και του εθνικού μας

βίου. Και τούτο γιατί δεν μάθαμε να αρχόμεθα. Μην ξεχνάμε ότι μόνον εκείνος ο οποίος έμαθε να άρχεται, δύναται να άρχει. Εμείς, όμως, χωρίς κανείς να καταδέχεται ή να θέλει να μαθητεύσει στα θρανία του μαθητού και του αρχομένου, θέλει να βρεθεί στην έδρα του διδασκάλου και του αρχηγού. Και θέλομε όλοι να αρχηγεύομε. Έτσι, βλέπετε, ότι υπάρχει μία κατάσταση που στο τέλος, ενώ συμφωνούμε να οικοδομήσομε, στο τέλος βρισκόμαστε γκρεμιστές.

Αλλά το κακό αυτό δεν είναι μόνο στο έθνος μας. Ο ίδιος ο λαός μας αποτελεί και την Εκκλησία. Κι έτσι μεταφέρομε αυτό το πάθος της φιλαρχίας και μέσα στον χώρο της Εκκλησίας. Εδώ είναι, όμως, αυτόχρονα τραγικό διότι μέσα σ' αυτόν τον χώρο θα έπρεπε να υπάρχει η ταπείνωση. Αλλά δυστυχώς δεν υπάρχει, γι' αυτό και όταν φουντώσει η φιλαρχία, κάθε ακαταστασία μπορεί κανείς να περιμένει. Το βλέπουμε αυτό σαν ένα ανθρώπινο πάθος και εις αυτούς ακόμη, αγαπητοί μου - θα το φανταζόσαστε;- τους Μαθητάς. Θα φανταζόσαστε ακόμη ότι και εις την πιο καίρια στιγμή της επιγείου ζωής του Κυρίου, οι μαθηταί Του μαλώνουν, ερίζουν γι' αυτήν την αρχηγίαν; Πού; Κατά την διάρκεια του Μυστικού Δείπνου. Μας το σημειώνει ο ευαγγελιστής Λουκάς. Και φαίνεται πως είναι όχι η πρώτη φορά, γιατί ο Ματθαίος μάς αναφέρει άλλη μία, όχι κατά τον Μυστικό Δείπνον. Με εκείνο το επεισόδιο των δύο μαθητών, του Ιακώβου και του Ιωάννου που κρυφά, έβαλαν μάλιστα την μητέρα τους να μεσολαβήσει, για να επιτύχουν να καθίσουν, εάν ο Ιησούς εγίνετο -βεβαίως, τι άλλο;- επίγειος βασιλεύς, αριστερά του και δεξιά του και να άρχουν και αυτοί μαζί Του. Να άρχουν μαζί, να κυβερνούν μαζί Του. Και ηγανάκτησαν -μας σημειώνει ο ευαγγελιστής Ματθαίος- οι δέκα όταν έμαθαν το περιστατικό.

Εδώ όμως τώρα, κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου, μας σημειώνει ο ευαγγελιστής Λουκάς: *«Και ἐγένετο δέ καί φιλονικία ἐν αὐτοῖς τό τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων»*. Έγινε φιλονικία, σκεφτείτε τι, τα πάθη, αλλά και προπαντός εδώ βλέπομε τώρα την φιλαρχία, να είναι **ανάληπτη**. Είναι αυτό που λέμε απλά «δεν σε νοιάζει να πατήσεις επάνω σε πτώματα, αρκεί να ανέβεις εσύ!». Δεν τους ενδιαφέρει -Ποιους; Ωωω, τους μαθητάς...- εάν ο Κύριος αλγεί, εάν ο Κύριος σε λίγες ώρες παραδίδεται, εάν ο Κύριος και

Διδάσκαλος που Τον τιμάει ο λαός, αλλά τώρα περνάει κρίσιμη στιγμή - δεν τους ενδιαφέρει αυτό. Θα λέγαμε στο βάθος το ανθρώπινο πάθος φαίνεται και φουντώνει, πού; **Α! Φοβερό! Ζητούν Αυτόν τον Κύριον να γίνει γέφυρα να ανέλθουν εκείνοι σε ύπατα αξιώματα! Ο Κύριος να γίνει γέφυρα! Κι εκείνοι να αναδειχθούν! Γι'αυτό είναι ανάληψη η φιλαρχία. Και τότε ο Κύριος στρέφεται και τους λέγει: «Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν». «Στους κοσμικούς επικρατεῖ η φιλαρχία και οι άνθρωποι προσπαθούν να επιβληθούν δια της βίας και δια της τυραννίας, ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, σε σας όμως όχι έτσι. Εσείς πρέπει να 'χετε αντίστροφη συμπεριφορά. Ο μεγαλύτερος από σας -που νομίζει ότι είναι μεγαλύτερος- ή, αν θέλετε, αν θέλει να είναι ὁ μείζων, ο μεγαλύτερος, να γίνει ὅπως ο νεότερος· κι εκείνος ο οποίος είναι ηγούμενος, ή θα ήθελε να ηγείται, αυτός να είναι ὡς ὁ διακονῶν, ως ο υπηρέτης». Αυτή, αγαπητοί μου, είναι η θέσις του ευαγγελίου. Και έρχεται να διορθώσει αυτό το φοβερό πάθος. Και βέβαια, χρειάστηκε η Πεντηκοστή, το Πνεύμα του Θεού έλειπε, οι μαθηταί εμφανίζονται με τα ελαττώματά τους. Όταν ήρθε η Πεντηκοστή, εκκαθαρίσθησαν, υγιάσθησαν και τότε κατενόησαν πώς πρέπει να πολιτευτούν τον ευαγγελικόν βίον.**

Αλλά και μέσα εις την Εκκλησίαν ακόμη, παρουσιάστηκαν πολλά φαινόμενα τέτοια. Ήδη πρώιμα, σημειώνει ο ευαγγελιστής Ιωάννης, εις την τρίτην του επιστολήν, το εξής, θλιβερόν βεβαίως: «Ἐγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. Καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὐτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει». «Σας έγραψα», λέγει, στην εκκλησία, αλλά ο Διοτρεφής -ένα όνομα, άνθρωπος, ηγούμενος μέσα στην εκκλησία, ίσως ιερέυς, ίσως επίσκοπος, ίσως επιτροπος, δεν μας καθορίζει εδώ- που φιλοπρωτεύει, αγαπάει τα πρωτεία, αυτός -λέγει- δεν δέχεται ἡμᾶς τους αποστόλους, και δεν αρκείται σ' αυτό, αλλά δεν δέχεται ούτε τους αδελφούς· κι εκείνοι οι οποίοι θα ήθελαν να είναι στην εκκλησία, τους βγάζει απέξω». Βλέπετε, δηλαδή, εδώ, ένα κλίμα πολύ δυσάρεστο, επειδή ακριβώς υπάρχει αυτό το πάθος της φιλαρχίας.

Αν δε, έπρεπε, να ρίξομε μια ματιά εις αυτήν την εκκλησιαστικήν μας ιστορία, θα δούμε ότι το πάθος αυτό κυριολεκτικά κατεσπάραξε το σώμα της Εκκλησίας. Αλλά, δεν μπορούμε να καταλάβουμε ότι το να είσαι αρχηγός ανθρώπων, αυτό απαιτεί πολύν κόπον. Λέγει ο όσιος Νείλος: *«Πάντων έσπιν έπιπονώτερον, τό άρχειν ψυχών»*. *«Δεν υπάρχει πιο δύσκολο πράγμα και πιο κοπιαστικό πράγμα, το να άρχεις επάνω σε ανθρώπους»*. Εάν πραγματικά θα ήθελες να άρχεις και να βοηθήσεις και να οικοδομήσεις. Οι άνθρωποι που ζητούν την αρχήν, δεν τους ενδιαφέρει πόσοι θα χαθούν και πόσοι θα γκρεμιστούν, αρκεί αυτοί να αναδειχθούν. Γι' αυτόν τον λόγο, εκείνοι που είχαν συναίσθηση ότι το να άρχεις επάνω σε ανθρώπους είναι βαρύτατον έργον, πάντοτε, όταν εκλήθησαν να άρχουν, προσπαθούσαν να αποφύγουν την αρχήν. Όλοι οι μεγάλοι. Οι αληθινά μεγάλοι. Οι αληθινά ευσυνείδητοι, κυρίως στον χώρο της Εκκλησίας, μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας, προσπαθούσαν να αποποιηθούν κάθε αρχή, γιατί ήξεραν αυτό το βάρος.

Αλλά το θέμα της φιλαρχίας τρυπώνει και μέσα στις δουλειές μας, αυτές που κάνουμε για να ζήσουμε. Μέσα σ' αυτές τις εργασίες μας, που εκεί θα έπρεπε να υπάρχει αυτή η ευγενής άμιλλα, θα 'πρεπε να υπάρχει παραγωγικότητα, εκεί μπαίνει η σπουδαρχία , μπαίνει και η θεσιθηρία, το κυνηγητό των θέσεων και των αξιωμάτων, και προσπαθεί ο ένας να παραγκωνίσει τον άλλον, να ανεβεί αυτός και ο άλλος να μην ανεβεί. Και επειδή ακριβώς κάποιος θα καταφέρει να ανεβεί, και κάποιοι δεν θα καταφέρουν να ανεβούν, γι' αυτό γεννιέται ο φατριασμός, γεννιέται ο φθόνος , γεννιέται το μίσος, και έτσι, με αυτήν την κατάσταση, μέσα σε ένα χώρο εργαζομένων, που θα έπρεπε να είναι συνεργαζόμενοι, με ένα πνεύμα αγάπης, οι άνθρωποι αυτοί υποβλέπονται, και αλληλοϋποσκελίζονται και αλληλοτρώνονται. Γιατί; Γιατί έχει μπει το πάθος της φιλαρχίας, για το οποίο ο όσιος Εφραίμ λέγει: *«Θεέ μου, γλύτωσέ με από το πάθος της φιλαρχίας»*.

Αλλά και στην οικογένειά μας, αγαπητοί μου, υπάρχει αυτή η φιλαρχία. Βλέπει κανένας το εξής φαινόμενο, και επιτρέψατέ μου στο σημείο αυτό, επιτρέψατέ μου, γιατί πολλά βλέπω με τα μάτια μου μέσα στις οικογένειες και λυπούμαι πολύ και έρχομαι σε δύσκολη θέση, όταν πρέπει να αντιμετωπίζω προβλήματα και καταστάσεις που δημιουργούν οι ίδιοι

οι άνθρωποι μέσα στην οικογένειά τους. Όπως θα ξέρετε, ο Θεός έβαλε ως κεφαλή της οικογενείας τον άντρα. Κεφαλή της οικογενείας δεν είναι βεβαίως η γυναίκα. Είναι ο άντρας. Η γυναίκα υποτάσσεται στον άντρα. Αυτό το «υποτάσσεται» που υπάρχει στην Αγία Γραφή, δεν είναι σχήμα λόγου, ούτε θα μπορούσαμε να δώσουμε άλλες ηπιότερες διαστάσεις. Αλλά είναι ακριβώς αυτό το οποίο λέγει ο λόγος του Θεού: *«Ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῇται τὸν ἄνδρα»*.

Αλλά εδώ, όμως, σημειώθηκε το εξής φαινόμενο. Ο μεν άντρας είναι η κεφαλή, γιατί έτσι ορίζει ο Θεός. Ο άντρας, όμως, έκανε κατάχρηση της εξουσίας του και τότε επέρασε από το «κυριαρχικόν», που είχε μέσα στο σπιτικό του, εις την τυραννίαν. Και έγινε ένας άνθρωπος, ο οποίος θέλησε να επιβάλλει με αυταρχικό τρόπο το θέλημά του και να το επιβάλλει διαρκώς μέσα στο σπίτι του. Αυτός ο αυταρχισμός του ανδρός εδημιούργησε μία άλλη κατάσταση, από αντίδραση. Εδημιούργησε, και κυρίως στη σύγχρονη γυναίκα, την επιθυμία να χειραφετηθεί από τον άντρα, κι έτσι εδημιούργησε τον φεμινισμόν. Αλλά έναν φεμινισμόν, μία κίνηση, η οποία είναι καθαρώς αρνητική. Διότι θέλησε να γίνει ίση με τον άντρα και σε κάποια δεδομένη στιγμή να ξεπεράσει και τον άντρα και να έχουμε ένα μητριαρχικόν σύστημα και τότε, λοιπόν, να μην έχουμε τίποτα άλλο παρά ένα αναποδογύρισμα του παλαιού συστήματος. Και να κυβερνάει τώρα πια αυταρχικά η γυναίκα. Αυτό στο τέλος θέλει να επιτύχει η γυναίκα, διότι και στη γυναίκα υπάρχει η φιλαρχία. Και μάλιστα υπάρχει πιο ζωηρή εις την γυναίκα η φιλαρχία, διότι ο άντρας αισθάνεται φύσει ότι έχει την αρχηγία· η γυναίκα αισθανομένη ότι δεν την έχει, τότε ζητά, ζηλοτυπούσα τον άντρα, να φτάσει εκεί. Γι' αυτόν τον λόγο, η φιλαρχία, το πάθος της φιλαρχίας, είναι φοβερότερο και δριμύτερο μέσα εις την γυναίκα.

Το αποτέλεσμα είναι εκεί που φτάσαμε. Να μιλάμε για μια ισότητα. Αλλά αυτή η ισότητα, αγαπητοί μου, τι έννοια έχει; Μην ξεχνάμε ότι την έννοια της ισότητος των δύο φύλων, ανδρός και γυναικός, την έθεσε απαρχής αυτός ο λόγος του Θεού. Αυτή η Αγία Γραφή. Δεν πάω στην Καινή Διαθήκη. Πάω εις την Παλαιά Διαθήκη. Και μάλιστα εις το πρώτον βιβλίον της Παλαιάς Διαθήκης, την «Γένεσιν»· που βλέπομε ότι η γυναίκα εξέρχεται από την πλευρά του Αδάμ. Και τούτο σημαίνει ότι η γυναίκα δεν είναι ούτε πιο

πάνω, ούτε πιο κάτω από τον άντρα, αλλ' είναι ίση με τον άντρα. Η ισότητα, λοιπόν, όπως την εννοεί ο λόγος του Θεού, είναι ισότητα αξίας· ότι και η γυναίκα είναι άνθρωπος, και ο άντρας είναι άνθρωπος, και συνεπώς είναι ίσης αξίας. Αλλά είναι κοινή και η σωτηρία. Και αφού είναι κοινή και η σωτηρία, και για τον άντρα και για την γυναίκα, τότε και ο άντρας και η γυναίκα, έναντι του Αίματος του εκχυθέντος του Χριστού, είναι ίσοι. Δεν πρόκειται γι' αυτήν την ισότητα. Ο άντρας και η γυναίκα ως άνθρωποι είναι ίσοι. Αλλά κάπου αλλού υπάρχει μία διαφορά και εκεί υπάρχει η καταστρατήγησις. Είναι ότι υπάρχει μία ειδική αποστολή του καθενός μέσα στην οικογένεια. Πώς να το κάνουμε, αδελφοί μου; Ο άνδρας είναι άνδρας! Πώς να το κάνουμε δηλαδή; Και η γυναίκα είναι γυναίκα! Πώς να το κάνουμε δηλαδή; Αν θέλετε να το πάρετε και από βιολογικής πλευράς, θα το δείτε αυτό. Ο άντρας είναι άντρας και η γυναίκα είναι γυναίκα. Δεν μπορούν να 'χουνε ανταλλαγή των ρόλων των ή ανταλλαγή των καθηκόντων των και της ειδικότητός των και του προορισμού των.

Αλλά σημαίνει ότι ο άντρας θα αρχηγεύει, χωρίς όμως να αυταρχεί. Χωρίς να είναι ο αυταρχικός άνθρωπος. Θα αρχηγεύει. Θα είναι η κεφαλή. Ένα σώμα θα έχει μια κεφαλή. Έχει δύο πόδια, έχει δύο χέρια. Δεν μπορεί, λοιπόν, μέσα στην οικογένεια να υπάρχουν δυο κεφαλές. Θα συγκρουστούν και θα σπάσουν τα κεφάλια αυτά. Δεν γίνεται. Δεν γίνεται! Μην, λοιπόν, ζητούμε, όπως ο σύγχρονος κόσμος, η σύγχρονη γυναίκα ζητά να άρχει με αυτόν τον τρόπον, μέσα εις την οικογένειαν. Θα επέλθει σχίσμα. Αν γεννιόταν ένα παιδί με δύο κεφάλια, θα το λέγαμε ότι γεννήθηκε ένα τέρας. Πώς, λοιπόν, η οικογένεια, που είναι ένα σώμα, όπως και η Εκκλησία είναι ένα σώμα, και μάλιστα το παράδειγμα δεν είναι δικό μου, αλλά είναι αυτού του αποστόλου Παύλου, πώς θα μπορούσαμε να πούμε, αγαπητοί μου, ότι η γυναίκα θα άρχει μέσα στο σπίτι, όπως και ο άντρας, και δεν θα είναι υποταγμένη στον άντρα, συνεργαζομένη μαζί του; Αυτή είναι η σωστή θέσις. Κι έτσι σχίσμα δεν επέρχεται μέσα στο σπιτικό. Πάντως όπως κι αν γίνει, το θέμα είναι ότι ο μὲν άντρας έκανε κατάχρηση της εξουσίας του και έγινε αυταρχικός γιατί η φιλαρχία του υπερυψώθηκε, η δε γυναίκα, ζηλοτυπούσα, έβαλε πόδι, ανέβηκε, γιατί κι εκείνη έχει μέσα της το πάθος της φιλαρχίας. Μόλις νικήσουμε, αδελφοί μου, το πάθος

της φιλαρχίας, να 'στε σίγουροι, όλα τα πράγματα μπαίνουν στη θέση τους. Όλα τα πράγματα. Αμέσως! Μπαίνουνε στη θέση τους.

Αλλά θα σας κάνει εντύπωση αν σας πω ότι η φιλαρχία, όπως παρουσιάζεται σαν πάθος στον κάθε άνθρωπο, είναι ένα υποκατάστατο μιας αληθούς αξίας. Και αυτή η αληθής αξία είναι ότι το «κυριαρχεῖν», το να κυριαρχώ δηλαδή, είναι ένα στοιχείο της εικόνας του Θεού, που την έχω την εικόνα του Θεού, ως δομή μου, ως κτίσιμό μου· όπως με έφτιαξε ο Θεός, έβαλε σαν ένα στοιχείο μαζί με τα άλλα στοιχεία που συνιστούν την εικόνα του Θεού, έβαλε και το κυριαρχικόν. Να άρχω. Και συνεπώς, αν αγαπώ να άρχω, αυτό είναι έμφυτο. Δηλαδή για να το καταλάβετε, ακούσατε, παρακαλώ, πώς το λέγει αυτός ο λόγος του Θεού. Μην σας παραξενεύει, περιμένετε όμως. *«Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός -Τοιους; Τους πρωτοπλάστους- λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἄρχετε(·να 'σαστε αρχηγοί) τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς».* «Εσεῖς θα εἰσαστε οἱ ἄρχοντες, εσεῖς θα ἄρχετε σε ολόκληρη την ἄλογον κτίσιν». Κι όπως ωραία σημειώνει ο Ιερός Χρυσόστομος πάνω σ' αυτό, λέγει: *«Τοῦτο αὐτὸν ἀποφήνας, τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεός - «ἀποφήνας», δηλαδή διακηρύξας- ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπερ ἐστὶν αὐτὸς ἐν ταῖς οὐρανοῖς».* «Καθιστά τον ἄνθρωπο πάνω στη γη και τον διακηρύσσει ὅ,τι εἶναι ὁ Θεός στον ουρανό». Τι εἶναι ὁ Θεός στον ουρανό; Κυρίαρχος. Και κάνει τον ἄνθρωπον ἐπὶ της γῆς, τι; Κυρίαρχον. *«Τὸ γὰρ ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν οὐδὲν ἕτερον ἐστὶν ἢ τὸ κατ' αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ἀνηρεῖσθαι τῶν ἐν τῇ γῇ».* Δεν εἶναι τίποτα ἄλλο το κατ' εἰκόνα παρά ένα στοιχείο που συνιστά τούτο: Το να λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος - ἀνηρεῖσθαι - την ἀρχή πάνω στη γη. Ὡστε, λοιπόν, το κυριαρχικόν εἶναι μέσα μου έμφυτο. Υπάρχει στον κάθε ἄνθρωπο.

Αλλά, σας εἶπα προηγουμένως, ὅτι δυστυχώς, δυστυχώς, απωθήσαμε την αληθὴ σχέση αὐτὴ με την κτίση που ἔχομε, και ζούμε ένα υποκατάστατο. Τι ἐκάναμε; Να σας πω τι ἐκάναμε. Ἀντὶ να ἄρχομε πάνω στην ἄλογον κτίσιν, ἄρχομε πάνω στους ἀνθρώπους και τους τυραννούμε. Και κάνομε τι τώρα; Κάνομε ζῶα τους ἀνθρώπους. Τους ἄλλους ἀνθρώπους. Ακούστε, παρακαλώ, τι λέγει ὁ Θεός, ανανεώνοντας την

διαθήκη Του, στον Νώε μετά τον Κατακλυσμόν: *«Καὶ ὁ τρόμος καὶ ὁ φόβος ὑμῶν ἔσται ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· ὑπὸ χεῖρας ὑμῶν δέδωκα»*. «Τα θηρία», λέγει, «και τα ζώα να σας φοβούνται και να σας τρέμουν. Να, όλα τα ζώα τα 'βαλα κάτω από τα χέρια σας», λέει στον Νώε ο Θεός. Είναι δευτέρωση της ευλογίας. Και τι κάνει ο ταλαίπωρος άνθρωπος· ο ξεπεσμένος άνθρωπος· ο πεπτωκώς άνθρωπος; Αντί να τον φοβούνται τα θηρία, τον φοβούνται οι άνθρωποι. Και κυριαρχεί επάνω στους ανθρώπους και είναι τυραννικός επάνω στους ανθρώπους, βασανιστής επάνω στους ανθρώπους και έχουμε όλα τα γνωστά φαινόμενα τα κοινωνικά, που οι μεν βασανίζουν τους δε. Και λέει κανείς πολύ απλά: *«Γιατί άνθρωποι βασανίζουν τους ανθρώπους;»*. Γιατί απλούστατα, υπάρχει η φιλαρχία. *«Ο κόσμος να γίνει τσιμέντο, να καεί ολόκληρος, αρκεί εγώ να αναδειχθώ αρχηγός. Εγώ!»*. Τι φοβερό πάθος, αγαπητοί μου... Τι φοβερόν πάθος...

Αλλά προσέξατε όμως. Λέγει ο όσιος Πέτρος ο Δαμασκηνός ότι δεν είναι κακό πράγμα να άρχεις, αρκεί να ξέρεις πώς θα άρχεις. Και έχει ένα κατάλογο- μόνο μια μικρή επιλογή εγώ έκανα στην αγάπη σας, γιατί έχει πολλά. Ακούσατε και μάλιστα θα βοηθηθούμε και σε άλλους τομείς. *«Οὐ τὰ βρώματα, ἀλλ' ἡ γαστριμαργία κακή»*. «Τα φαγητά δεν είναι κακά, αλλά η γαστριμαργία είναι κακό πράγμα». Δηλαδή το να φας δεν είναι κακό. Το να γαστριμαργήσεις είναι κακό. *«Οὐ τὸ λέγειν, ἀλλὰ ἡ ἀργολογία»*. «Το να ομιλείς δεν είναι κακό, αλλά το να αργολογείς είναι κακό». *«Οὐδὲ τὰ ἡδέα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἡ ἀκρασία»*. «Ούτε τα ωραία πράγματα του κόσμου απαγορεύονται, αλλά η ακρασία, το να είσαι ακρατής άνθρωπος». *«Οὐδὲ γυνὴ κακόν, ἀλλ' ἡ πορνεία»*. «Κακό πράγμα δεν είναι η γυναίκα, η πορνεία είναι κακό πράγμα».

«Οὐδὲ ὁ πλοῦτος, ἀλλ' ἡ φιλαργυρία». Δεν είναι κακό πράγμα ο πλούτος καθ' εαυτόν. Τι είναι; Αυτό που λέμε: χρήμα. Από το χρησιμοποιώ. Για τις ανάγκες μου. Για τις ανάγκες της κοινωνίας. Κακό είναι η φιλαργυρία. *«Οὐδὲ ὁ οἶνος, ἀλλ' ἡ μέθη»*. «Δεν είναι κακό πράγμα το κρασί, δεν μπορούμε να αποδώσουμε ευθύνες στον Θεό γιατί έκανε τα αμπέλια και πίνουμε το κρασί, αλλά η μέθη». *«Οὐδὲ ὁ φυσικὸς θυμὸς, ὁ δοθεὶς πρὸς τὸ κολάζειν τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῦτο κατὰ τῶν ὁμογενῶν ἀνθρώπων»*. «Δεν είναι κακό πράγμα να 'χεις θυμό, για να στρέφεις εναντίον του κακού και της αμαρτίας, αλλά

είναι κακό να στρέφεις με τον θυμό σου εναντίον των ανθρώπων. Και να θυμώνεις εναντίον των ανθρώπων». «Οὐδὲ τὸ ἄρχειν, ἀλλ' ἡ φιλαρχία». «Ούτε το να είσαι αρχηγός είναι κακό πράγμα. Αλλά η φιλαρχία, η σπουδαρχία είναι κακό πράγμα».

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας θέλουν να διασώσουν το «κυριαρχικόν» στον άνθρωπον, γιατί, σας είπα, αποτελεί στοιχείον της ἐν ἡμῖν εικόνας. Και τι λένουν; Λέγουν ὅτι το «κυριαρχικόν» απηχεί το βασιλικόν αξίωμα του Χριστού. Το «προφητικόν», το «βασιλικόν» και το «ιερατικόν». Ε, το βασιλικόν αξίωμα είναι ακριβώς αυτό, το κυριαρχικόν. Και κατ' επέκτασιν, είναι και εις τον άνθρωπο. Γιατί είμεθα εικόνα του Ιησού Χριστού. Ο ηγεμών νους. Ο ηγεμών νους, ο οποίος οφείλει να κυριαρχήσει επάνω εις την ανθρώπινη ψυχή, στην δική του την ψυχή. Επάνω στο ανθρώπινο σώμα, επάνω στην καρδιά. Επάνω στα πάθη. Επάνω εκεί θα κυριαρχήσουμε.

Αγαπητοί μου, ο Θεός μάς έδωσε το κυριαρχικόν τώρα, να κυριαρχούμε επάνω εις τον εαυτόν μας. Να έχουμε αυτό που λέμε: αυτοκυριαρχία. Κι όταν κανείς αποκτήσει την αυτοκυριαρχία, τότε πραγματικά είναι αληθινός κύριος. Τότε, με το αντίδοτον της ταπεινοφροσύνης και της αυτοκυριαρχίας, αναδεικνύεται πραγματική εικόνα του Ιησού Χριστού.

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

**και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας καθοδηγητή
μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,**

απομαγνητοφώνηση της ομιλίας:

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΗ:

https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/xairetismoι/xairetismoι_013.mp3